

V Praze dne 21. září 2021
Přepočítáno: 10. března 2022

Koncepce sbírkotvorné činnosti Národní galerie v Praze (NGP) od roku 2022

Zhodnocení předchozího období

V rámci historických fondů je sbírka NGP doplňována o akvizice získané většinou koupí či darem od jiných majitelů, případně od autorů samotných na základě přímé nabídky. Stávající legislativa a finanční možnosti NGP v podstatě neumožňují nabývat sbírkové předměty ve veřejných aukcích, které jsou ale aktuálně jedním z nejzásadnějších zdrojů uměleckých děl na trhu.

V období let 2015 – 2021 se NGP podařilo získat několik významných uměleckých děl do sbírky, a to většinou díky dotaci z programu „Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví, podprogram C“ (tzv. ISO II/C). Tento podprogram je však pro výkup mimořádných děl výtvarného umění nedostatečně finančně kryt – *dá se říci, že celkový objem ročních finančních prostředků ISO II/C nedosahuje leckdy ani ceny jednoho výtvarného díla např. české klasické moderny.*

	Highlights - významné akvizice do sbírky NGP za léta 2015 - 2021:	NGP	dotace	
2015	SSU Petr Brandl, Kající s. Máří Magdalena, kol. 1710, olej plátno		2 700 000	předkupní právo státu
2016	SUDS Jaroslav Čermák, Podobizna malíře Josefa Navrátila, 50. léta 19 st.		950 000	ISO/C
	SGK Josef Šíma, Ilustrace ke knize básní Panenky, 1927, 11 ks		1 980 000	ISO/C
2017	SGK Jiří Kolář, 20 děl na papíře	1 570 000		
	SGK Václav Hollar, Erb se třemi zvony v oválném rámu, grafický list - lept, 1651, 213 x 167 mm		177 358	ISO/C
2018	SSU Mistr I. W., Salome s hlavou Jana Křtitele, kolem 1525		8 712 500	ISO/C
	SUDS* František Kupka, Studie k Radostem, kombinovaná technika akvarel tužka na podlepeném papíře		2 400 000	předkupní právo státu
2019	SSU Karel Škréta, Smrt kněžny Drahomíry, 1641, olej, plátno		8 000 000	předkupní právo státu
	SGK Zbyněk Sekal, 14 kreseb + 1 grafické album (16 monotypů)		599 274	
2020	SUDS* Jiří (Remo) Jelínek, Nábřeží, 1923, olej, plátno		4 000 000	ISO/C
	SGK Václav Hollar, Pohled na město a pevnost Tanger, 1669, kresba	1 577 940		
	SGK Václav Hollar, Pohled na mys Spatel od severu, 1669, kresba		1 500 000	ISO/C
2021	SSU Ignác Fr. Platzer, Klečící adorující anděl, 1752		600 000	předkupní právo státu
	SUDS* František Muzika, Oldřich a Božena, 1922	5 306 700		
	SUDS* Josef Šíma, Portrét Louise-Denise Germainové, 1922	1 800 000	6 000 000	ISO/C
2019	SUAA Dar z Nizozemí - Sběrka Felixe Hesse, unikátní sbírka japonské zen budhistické malby a kaligrafie, 527 děl			

V přechodném období NGP financovala nákupy do sbírky buď z vlastních zdrojů, kdy na získání děl vynaložila celkem 43 935 910,- Kč, nebo z dotací Ministerstva kultury. Tímto způsobem získala díla celkem za 39 154 858,- Kč.

Legislativní rámec

Koncepce sbírkotvorné (akviziční) činnosti NGP se řídí platnou legislativou upravující činnost muzeí, galerií a ochranu movitého kulturního dědictví - především zákony: č. 148/1949 Sb., o Národní galerii v Praze, č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, dále vyhláškou Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, a dalšími předpisy a metodickými pokyny Ministerstva kultury a statutem NGP.

Nabývání movitých předmětů – uměleckých děl do sbírky NPG se realizuje v souladu s příslušnými zákony, zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

V souladu se Statutem NGP:

- spravuje sbírku muzejní povahy dle zákona č. 122/2000 Sb.;
- shromažďuje sbírky výtvarného umění, nových médií a architektury, české i zahraniční provenience;
- spravuje a zajišťuje veřejné služby specializovaného archivu písemností – sbírky archivní povahy podle zákona č. 499/2004 Sb.;
- tvoří sbírky na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti.

Sbírkotvorná činnost - vymezení pojmu

Sbírkotvornou činností je:

- a) výběr předmětů pro zařazení do sbírky tak, aby sbírku, jako věc hromadnou, zhodnocovaly, tj. přispívaly k významu sbírky v její celistvosti ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 122/2000 Sb.
- b) vyřazování sbírkových předmětů ze sbírky z důvodů jejich neupotřebitelnosti, přebytnosti, výměny nebo ztráty ve smyslu ustanovení 9 odst. 1 písm. j) a odst. 5 zákona č. 122/2000 Sb.

Účel a cíl koncepce

Koncepce sbírkotvorné činnosti NGP slouží jako střednědobý rámcový plán pro období příštích pěti let (2022-2026) vymezující základní sbírkotvorné okruhy tak, aby bylo naplňováno poslání a účel Národní galerie v Praze jako správce nejvýznamnější státní sbírky výtvarného umění v české republice.

Tato koncepce navazuje na předchozí plány sbírkotvorné činnosti NG (stanovené pro léta 2010-2014 a 2015-2020) a vychází z obsahového složení sbírkových fondů ve správě NGP.

NGP vydává koncepci sbírkotvorné činnosti jako svůj vnitřní předpis pro rozšiřování, selekci, a tezuraci sbírky. Režim nakládání se sbírkou ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 písm. g) zákona č. 122/2000 Sb. je stanoven samostatnou interní normou - příkazem GŘ č. 10/2016.
..

Charakteristika sbírky Národní galerie v Praze

Národní galerie v Praze spravuje sbírku zapsanou v Centrální evidenci sbírek (CES) vedenou Ministerstvem kultury pod č. NGA/002-04-30/115002, která je vnitřně členěna do 16 druhově vedených podsbírek – viz následující přehled.

Podsbírky:	počet evid. č.
Obrazy (obsahuje kulturní památky)	16.870
Plastiky (obsahuje kulturní památky)	9.129
Současné umění a nová média	770
Architektura – plány	13.708
Architektura – modely	136
Architektura – kresby	1.656
Architektura – grafika	2.582
Architektura – fotografie	3.998
Architektura – negativy	805
Grafika (obsahuje kulturní památky)	269.710
Kresby	67.050
Faksimile	1.216
Asijské a americké malířství a grafika	7.193
Asijská a americká plastika	2.133
Asijské a americké užité umění	3.126
Asijské a americké předměty studijního charakteru	724
Celkem evidenčních čísel zapsaných v CES	400.806

Počty předmětů (evidenčních čísel) zapsaných v jednotlivých podsbírkách jsou uvedeny ke dni 31. prosince 2022. Část předmětů jsou zapsányi movitými kulturními památkami ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Jednotlivé podsbírky (případně jejich obsahově příslušné části) jsou rozděleny do správy organizačních útvarů NGP - Sbírek řízených řediteli, kteří jsou generálnímu řediteli odpovědni za koncepci sbírkotvorné činnosti na jim svěřených úsecích. Jedná se o členění sbírky tak, jak vznikalo historicky – NGP je organizačně členěna do 5 sbírek – Sbírka starého umění, Sbírka umění 19. století a klasické moderny, Sbírka moderního a současného umění, Sbírka grafiky a kresby, Sbírka Asie a Afriky, které jsou doplněny ještě Archivem. Jednotlivé podsbírky vedené v CES se pak prolínají v rámci struktury NGP, kdy např. obrazy nebo plastiky vedené jako jedna podsbírka v CES jsou v rámci organizačního členění NGP ve správě

Sbírky starého umění, Sbírky umění 19. století a klasické moderny a Sbírky moderního současného umění.

Sbírka starého umění (SSU)

Sbírkový fond spravovaný SSU (celkem 4.974 evid. č.) pochází především z historického území českých zemí a teritoria celého evropského regionu, vzácně i z jiných světadílů.

Ve sbírce je zahrnuto 3.394 malířských a 1.580 sochařských děl. Sbírka také odborně spravuje předměty z církevních majetků dlouhodobě zapůjčených do expozic NGP, které byly vráceny majitelům v rámci restitučních řízení.

Kolekce středověkého umění (doplněná o církevní majetky) tvoří nejvýznamnější sbírku českého a evropského středověkého a raně renesančního umění v České republice a jednu z nejvýznamnějších svého druhu v Evropě. Soubor středověkého umění v Čechách zahrnuje reprezentativní díla z doby lucemburské, dlouhodobě zapůjčený soubor obrazů Mistra Vyšebrodského cyklu a Mistra Theodorika, k vrcholům galerijní sbírky patří soubor maleb od Mistra Třeboňského oltáře, náležící k vrcholům malířské práce 14. století v Evropě; význačný je soubor krásnoslohých malířských a sochařských děl, početně méně zastoupena je tvorba střeoevropské proveniencí 14. století. Význačný je soubor pozdně gotické malby a sochařství, i když i zde chybí některá klíčová díla českého původu.

Evropská část sbírkového souboru má tři těžiska: italské umění 14. – 16. století, původně ze sbírek rodu d'Este (Bernardo Daddi, Lorenzo Monaco ad.); nizozemské umění 15. – 16. století (Mistr Studně života, Jan Gossaert ad.) a německé umění 15. – 16. století (Albrecht Dürer, Lucas Cranach st., Hans Holbein st., Hans Baldung Grien ad.).

Nejvýznamnějším souborem svého druhu v ČR je kolekce zahrnující umění období vrcholné a pozdní renesance, manýrismu a baroka. Barokní umění v Čechách je ve sbírce NGP prezentováno vrcholnými uměleckými díly většiny hlavních malířských osobností (Karel Škréta, Petr Brandl, Václav Vavřinec Reiner, Norbert Grund ad.; méně reprezentativně je zastoupen Jan Kupecký, jakož i rudolfínský manýrismus), méně je zastoupena sochařská tvorba, sbírka však disponuje ojedinělými mimořádnými díly (Matyáš Bernard Braun, Ignác František Platzer).

Ve sbírce evropského umění jsou zahrnuty ojedinělé ukázky tvorby florentských manýristů (Agnolo Bronzino, A. Allori), jakož i díla některých barokních italských malířů (Domenico Fetti, Sebastiano Ricci, Giovanni Battista Tiepolo ad.).

Uceleným a hodnotným souborem je holandské malířství s obrazy Rembrandta, Franse Halse a Gerrita Dou, vysoce kvalitní jsou i díla holandské krajinomalby (Jan van Goyen, Jacob van Ruisdael ad.) a zátiší (Willem Kalf, Pieter Claesz ad.). Početný soubor vlámské malby 17. – 18. století zastupují zvláště ukázky Petera Paula Rubense, Jacoba Jordaense a Anthonise van Dyck, vyhledávanými jsou i díla vlámských manýristů (Rolandt Savery, příslušníci rodiny Brueghelů ad.). Německé a rakouské malířství 17. – 18. století je početně silně zastoupeno s několika mimořádnými díly (Georg Flegel, Jacob Marell, Johann Heisse, Franz Anton Maulbertsch ad.), méně početný je soubor maleb francouzské proveniencí ze 17. – 18.

století (Simon Vouet, Charles le Brun, Pierre Mignard, Sébastien Bourdon), podobně je zastoupeno španělské umění (El Greco, Francisco Goya), pouze ojediněle pak anglické malířství (Joseph Wright of Derby).

Sbírkotvorné okruhy

V rámci akviziční činnosti se SSU prioritně pokouší o náhradu alespoň některých předmětů navrácených v restitucích adekvátními díly. Cílem je nákup bohemik (která jsou však téměř nedostupná), potažmo prací středoevropské provenience.

V rámci možností budou doplňovány stávající sbírkové soubory (autorské okruhy, národní a regionální školy): středoevropského umění 14. a 15. století, soliterně rovněž klíčová díla 16. století, rudolfínského manýrismu, pražských sochařů předbraunovské éry (František Preiss, Matouš Václav Jäckel, zvláště pak práce Ferdinanda Maxmiliána Brokofa) a hlavních osobností středoevropského barokního malířství (Michal Leopold Willmann, Jan Kryštof Liška, Petr Brandl, Jan Kupecký, Václav Vavřinec Reiner).

Sbírka umění 19. století a klasické moderny (SUDS)

Odborná činnost SUDS byla v nedávné době rozšířena o umění 1. poloviny 20. století, tzv. klasickou modernu. V současné době spravovaný sbírkový fond čítá celkem 14.623 předmětů; 9.717 obrazů a 4.906 soch a plastik.

Umění 19. století

Těžištěm sbírky je jedinečný a ucelený soubor české malby 19. století s několika významnými ukázkami německého, rakouského a ruského malířství. Kolekce podchycuje uměleckou tvorbu období klasicismu, romantismu, realismu, generaci Národního divadla a symbolistní malířství 90. let 19. století – např. J. Navrátil, J. Mánes, K. Purkyně, A. Kosárek, A. Chittussi, V. Brožík, M. Aleš, V. Hynais, J. Schikaneder. K zásadním fondům sbírky plastiky patří díla J. V. Myslbeka, J. Malínského, B. Schnircha, J. Maudera, St. Suchardy.

Umění 1. poloviny 20. století a klasické moderny

Nejvýznamnější částí souboru je sbírka francouzského a evropského umění přelomu 19. a 20. století a klasické moderny (Paul Gauguin, Celník Rousseau, Pablo Picasso, Georges Braque, Auguste Renoir, Vincent van Gogh, Gustav Klimt ad.). Postupné budování této kolekce mělo zásadní vliv na formování novodobé kultury a výtvarného myšlení v českých zemích.

Neméně důležitý je soubor představující počátky české moderny (Antonín Slavíček, Antonín Hudeček, Jan Preisler, Max Švabinský ad.), završený světově nejucelenějším autorským souborem zakladatele abstraktní malby Františka Kupky. Zásadní důležitost mají práce české moderny (Emil Filla, Bohumil Kubišta, Antonín Procházka, Otakar Kubín, Otto Gutfreund ad.), reprezentativní díla představují umělce ze skupiny Tvrdošíjní (Jan Zrzavý, Václav Špála, Josef Čapek, Rudolf Kremlička ad.), srovnatelně relevantní je zastoupení českých surrealistů (Jindřich Štyrský, Toyen) a dalších významných autorů a autorek českého umění první poloviny dvacátého století (Vojtěch Preissig, Josef Šíma, Milada Marešová).

Sbírkotvorné okruhy

Akviziční činnost pro doplnění kolekce umění 19. století se bude koncentrovat na výjimečné nákupy malířských děl doplňující stěžejní sbírkové okruhy (Josef Mánes, Amálie Mánesová ad.). Sbírkový fond malby 19. století by bylo vhodné doplnit o díla českých autorů působících v zahraničí, zejména ve Francii (Soběslav Pinkas, Viktor Barvitijs, Jaroslav Čermák, Vojtěch Hynais, Antonín Chittussi), jakož i těch autorů, kteří se v zahraničí natrvalo usadili (Gabriel Max ad.).

Zatímco české sochařství období 19. století je relativně reprezentativně zastoupeno, žádoucí je posílení sbírky o díla z přelomu století (Ladislav Šaloun, František Bílek, Quido Kocián, Josef Mařatka, Franz Metzner). Důraz bude v rámci možností kladen také na akvizici soch a plastik rakouské, německé, popřípadě i francouzské provenience, z nichž české prostředí čerpalo.

Sbírka francouzského a evropského umění přelomu 19. a 20. století a klasické moderny je v rámci NGP v podstatě uzavřena. V současných podmínkách daných situací na celosvětovém uměleckém trhu není reálné, aby byla obohacena o nové nákupy.

Prioritou jsou tedy doplňující akvizice do kolekce české moderny (významné ženy umělkyně a doplnění souborů nedostatečně zastoupených autorů), i když v tomto případě se možné nákupy kvalitních děl stávají pro NGP z finančních důvodů téměř nerealizovatelné.

Sbírka moderního a současného umění (SMSU)

Sbírka má v současné době ve své správě celkem 7.172 uměleckých děl, z toho 3.759 obrazů a 2.643 plastik a objektů a 770 nových médií. Samostatně je vedena sbírka architektury, která čítá celkem 22.885 sbírkových předmětů architektonického dědictví.

Sbírka začíná obdobím definovaným zkušeností druhé světové války a zabývá se tvorbou vycházející z proměn avantgardních přístupů a politicko-společenského i technologického vývoje. Sbírka zásadně odráží dobu a její vliv na utváření kulturního odkazu, který vznikl z institucionalizovaného i nezávislého uměleckého provozu.

Jádro sbírky tvoří umělci čeští, a to často ve velkých autorských souborech o několika desítkách prací. Zastoupeny jsou různé směry českých uměleckých dějin: konfrontace surrealistické a realistické pozice - potažmo socialistického realismu, nové figurace a lyrické abstrakce či konstruktivistické tendence až po akční umění a konceptualismus, postmoderní období a multimediální tvorbu včetně video artu, performance či instalace. Doplnují je umělci ze sousední střední Evropy, nejvíce ze Slovenska nebo také z polské scény. Sbírka dále získala díla z Chorvatska, Slovinska nebo také některých důležitých italských autorů; nechybí ani zastoupení tvorby z Velké Británie, Francie, Španělska, Švédska, Maďarska, Japonska, Indie, Spojených států, Mexika, Ekvádoru a mnoha dalších zemí.

Nemalý počet děl se dostal do sbírky prostřednictvím výstav, které ilustrovaly rozličnou lokální i zahraniční tvorbu zahrnutou do dramaturgie Národní galerie Praha.

V r. 2000 vznikla podsбірka nových médií, která obsahuje zejména záznamy happeningů (performance), landartu, akční umění, fotografie, filmy, videa, instalace, tisky, texty, konceptuální umění, u kterého je kladen důraz na myšlenku, procesualitu tvorby, manipulaci s pojmy nikoliv na výslednou formu uměleckého díla.

Součástí sbírkového fondu ve správě SMSU je také „Valochova sbírka“, kterou tento český konceptuální umělec, tvůrce vizuální poezie a teoretik umění Jiří Valoch vybudoval ve druhé polovině 20. století z děl svých uměleckých souputníků a přátel z Československa i ze zahraničí a jejíž významnou část věnoval Národní galerii.

Z významných autorů kolekce prezentuje např. E. Brikcia, H. Demartiniho, M. Dopitovou, D. Chatrného, M. Knížáka, J. H. Kocmana, J. Nálevku, M. Pěchoučka, J. Ságla, Z. Ságlovou, P. Sceránkovou, J. Surůvku, P. Svárovského, P. Štemberu, M. Thelenovou, S. Zippeho. Ze zahraničních umělců jsou zde zastoupeni Ahae, Clyde Butcher, Carifriedrich Claus, Dragan Dragin, Qin Ga, Christo, Jae-eun Choi, Maria Rosa Jijon, Giogy Jovánovics, Marek Kvetán, Rune Miels, Alain Misson-Arias, Ingrid Mwangi, Dita Pepe, Carole Purnelle, Nuno Maya, Józef Robakowski, Dezider Tóth, Peter Weibel, Tian Yonghua, Jana Želibská aj.

Sbírka architektury

Je součástí SMSU, vznikla v rámci NGP v roce 1986 a obsahuje celkem 22.883 předmětů zapsaných v CES. Sbírka je vnitřně členěna do šesti podsbírek, ve kterých jsou samostatně evidovány architektonické plány, modely, architektonické autorské kresby a grafiky, fotografie a negativy.

Těžiště sbírky leží v souboru architektonických plánů (13.708 evid. č.), který dokumentuje architektonickou tvorbu od poloviny 19. století do současnosti, přičemž hlavní důraz je kladen na období 2. poloviny 20. století do současnosti. Sbírkové fondy z tohoto nejsledovanějšího období pocházejí z území České republiky, ojediněle zahraničních osobností (Le Corbusier). NGP získala jednotlivé práce a autorské soubory významných osobností (Václav Hlinský, Karel Janů, Jiří Kroha, Zdeněk Kuna, Jan Línek, František A. Libra, Vlado Milunič, Věra a Vladimír Machoninovi, Ladislav Machoň, Augusta Müllerová, Lubor Marek, Zdeněk Přáda, Jan Sokol, Alena Šrámková ad.). Ojedinělými jsou tematické soubory - materiály k výstavám EXPO '58, '67 a soubor soutěžních návrhů z architektonické soutěže na českou účast pro EXPO '92 v Seville. Početná je i fotografická dokumentace (Pavel Štecha, Kamil Wartha, Zdeněk Voženílek).

Podsбірky modelů, kreseb, grafik, fotografií a negativů mají dokumentační charakter a podchycují architektonickou tvorbu převážně z území České republiky a střední Evropy s důrazem zejména na českou tvorbu od 2. poloviny 20. století po současnost.

Sbírkotvorné okruhy

Při získávání nových uměleckých děl bude NGP nadále dbát historického charakteru fondu moderního a současného umění, tedy především jeho dlouhodobé zaměření na oblast střední Evropy a dále románského a německého kulturního prostředí.

Dlouhodobým cílem NGP na poli současného umění je systematické mapování, dokumentování a akvizice nejvyšších děl současné české výtvarné scény zasazené do

kontextu vývoje umění v regionu střední Evropy. Při rozšiřování této kolekce musí být vzato v úvahu i současné kulturně-politické propojení ČR s okolními regiony v kontextu střední Evropy. Proto by akviziční politika měla alespoň částečně reflektovat i tyto nové kulturní vazby, které jsou v rámci současného umění jasně patrné.

V tomto kontextu je nepochybně třeba zmínit, že část fondu, který tvoří díla vzniklá po roce 1989, tvoří jen 10 procent ze sbírky moderního a současného umění, což zásadně neodpovídá časovému rozložení sbírky po roce 1945 a ukazuje, do jaké míry byly akvizice v posledních desetiletích zanedbávány. Systémové řešení jak tento dluh minulosti vyřešit však zatím není ani v náznacích.

V rámci finančních možností a nabídky chce NGP také rozšiřovat fondy zahraniční malby, sochařství, kresby a grafiky, fotografie a nových médií 2. poloviny 20. a 21. století, ukázky konceptuálního umění, efemérní tvorby, digitálních formátů apod. Jako možný akviziční nástroj je nutné rozšířit využívání výstav soudobých umělců v instituci včetně možnosti dokumentovat procesuální tvorbu v galerii.

Sbírka architektury se i nadále soustředí na mapování, sběr a odborné vyhodnocení tvory zejména českých architektonických ateliérů činných v období od druhé světové války po současnost. Do budoucna sbírka uvažuje rozšíření fondu o tvorbu žen-architektek a o ojedinělé celky doplňující zaměření sbírky (Václav Aulický).

Sbírka grafiky a kresby (SGK)

Sbírka odborně spravuje nejpočetnější sbírkové fondy NGP čítající celkem téměř 336 tisíc evidenčních čísel, a to konkrétně podsbírku „Kresby“ (67.050 evid. č.) a „Grafiky“ (269.710 evid. č.).

Těžištěm grafické kolekce je stará evropská grafika, zejména původu německého (Albrecht Dürer, Lucas Cranach st. ad.), nizozemského (Egidius Sadeler, Hendrick Goltzius ad.), francouzského (Jacques Callot ad.) a italského (Marcantonio Raimondi, Giovanni Battista Piranesi ad.). Mezi nejvýznamnější celky náleží grafiky (a kresby) Václava Hollara, tzv. Hollareum, které patří mezi tři největší a nejvýznamnější sbírky tohoto autora na světě.

Významně je zastoupena česká grafika 19. století (Vincenc Morstadt, Karel Postl ad.), dále tvorba z doby kolem roku 1900 (František Bílek, František Kupka, Vojtěch Preissig ad.), včetně zajímavého souboru zahraničního grafického umění (Toulouse-Lautrec, Picasso ad.).

20. století představuje česká moderna (Jindřich Štyrský, Toyen ad.), období po 2. světové válce je zastoupeno nevyváženě s pozorností věnovanou některým jednotlivým autorům (Vladimír Boudník).

Konvolut kreseb je svého druhu jak obsahem, tak i rozsahem nejvýznamnější v České republice. K nejsilnějším fondům patří stará italská kresba (Campi, Zuccari ad.), rudolfínští mistři (Hans von Aachen, Bartholomeus Spranger) a barokní malíři působící v českých zemích (Karel Škréta, Václav Vavřinec Reiner).

19. století zastupuje pozoruhodná kolekce rodiny Mánesů, významně je zastoupena 2. polovina 19. století a doba přelomu 19. a 20. století (Jan Preisler, Vojtěch Marold, Alfons Mucha ad.), podobně nepřehlédnutelná je i Česká moderna.

Ze zahraničního umění lze zdůraznit význam francouzské sbírky, obsahující díla autorů jako byl Eugène Delacroix, Paul Signac, nebo Pablo Picasso aj.

Nevyváženě je zastoupena tvorba 2. poloviny 20. století po současnost. Období 1948 - 1987 je nedostatečně zastoupeno zejména díky ideologickým důvodům, po roce 1987 zejména díky finančním možnostem NGP, které neumožňují systematicky mapovat a sbírat tvorbu současných umělců.

Sbírkotvorné okruhy

Jednou z priorit akviziční koncepce SGK jsou stará středoevropská kresba a grafika, která tvoří důležitou součást vývoje umění v našich zemích. V posledních letech se podařilo některé stěžejní okruhy významně doplnit (grafika a kresby V. Hollara), je však zapotřebí pokračovat ve snaze získávat do sbírky další významná díla, která jsou dostupná na uměleckém trhu, a to nejen ze střední Evropy, ale také z dalších evropských oblastí. Během badatelských a výstavních aktivit vyvstala potřeba doplnit také další okruhy starého umění, jako je kvalitní sbírka staré italské kresby, která by měla být dále rozšiřována.

Co se týká manýristického umění, bude zapotřebí pokračovat v průběžném doplňování kvalitního konvolutu rudolfínské grafiky a kresby. Zároveň by se akviziční snahy měly zaměřit také na další významná centra manýrismu, jako byla Itálie, Nizozemí nebo Francie apod. Bude potřebné aktivně vyhledávat a získávat další díla do kvalitních kolekcí grafiky, jako v případě prací Rembrandta van Rijn a jeho okruhu a dalších významných umělců.

Sbírka se i nadále zaměří na možné doplnění konvolutu barokního umění, historicky významného pro české země, o důležitá díla.

V oblasti umění 19. století lze sbírkový fond nadále obohacovat o další kresby a grafiky, a to nejen o díla českých, ale také dalších evropských umělců. Zvláště již kvalitní sbírka francouzské kresby a grafiky by mohla být doplněna o další významné práce francouzských umělců 19. století. Podobně je zapotřebí pokračovat v úsilí doplnit díla na papíře z období kolem roku 1900.

V oblasti kresby a grafiky 20. století se bude Sbírka nadále snažit získávat díla významných autorů, například české moderny. Vzhledem k nerovnoměrným podmínkám rozšiřování sbírkového fondu v minulosti jsou také ve Sbírce grafiky a kresby neucelené okruhy, kterým je potřeba věnovat akviziční úsilí. Zejména stále chybí vyvážené zastoupení zahraničního, ale i českého umění 2. poloviny 20. století. Doplnění současné kresby a grafiky je jednou z priorit akviziční koncepce SGK.

Sbírka umění Asie (SUA)

Sbírka asijského umění byla založena v r. 1952 a soubory zahrnují časové období přibližně od 1. tisíciletí př. n. l. do konce 20. století. Tento evropsky významný fond čítá celkem 13.176 exponátů a je rozdělen do čtyř podsbírek.

Základem sbírky je několik kvalitních sběratelských celků obsahujících čínské malířství, grafiku a kaligrafii, staré čínské bronzy a hrobovou keramiku, tibetské a mongolské umění, buddhistické sochařství, japonskou grafiku a malířství, současnou kaligrafii a japonské užité umění. Ve srovnání s uměním Dálného východu jsou soubory umění jižní a jihovýchodní Asie a islámské kulturní oblasti zastoupeny méně početně, obsahují však jednotlivá významná díla.

Jádrem kolekce užitého umění jsou rozsáhlé soubory keramiky a porcelánu, textilu včetně kobereců, nábytku, lakových předmětů, kovových předmětů, mincí a předmětů zdobených technikou cloisonné, předmětů z ušlechtilého dřeva, drahých kamenů a slonoviny.

Ve sbírce asijského malířství a grafiky jsou shromážděny soubory Číny - frotáže, nástěnné malby, tušová malba na hedvábí a papíru, grafické listy, malba na skle a porcelánu a moderní čínské malířství 20. století (v rámci nejen evropského regionu unikátní), dále soubor tibetského umění - buddhistická malba - thangky, rukopisy, indické malířství od 17. po 20. století, vietnamské dřevořezy, dále početný soubor japonské grafiky, kterou tvoří japonská raná a pozdní grafika (např. soubor ósackého dřevořezu), soubor japonské malby, v níž vyniká ojedinělá darovaná sbírka zenových obrazů z 16. – 20. století a nakonec kvalitní soubor současné japonské kaligrafie.

Asijská plastika je zastoupena ucelenými soubory archaických památek Číny (obřadní nádoby, zvony, plakety, spony, bronzová zrcadla, urny, hrobové figury), buddhistických soch z jihovýchodní Asie, Tibetu, Číny a Japonska a ostatních sochařských děl asijské proveniencí (místní kultury, dekorační plastika, volná plastika) včetně děl archeologické povahy - např. otisky pečetí a pečetidla, těžítka, závaží, lampy, zrcadla, zbraně, mince, masky, loutky.

Sbírkatvorné okruhy

V rámci SUA bude třeba kolekci doplnit o předměty, které jsou ještě dostupné na starožitném trhu, mají mimořádný vztah ke sběratelství v českém regionu a zároveň doplní mezery ve stávajícím obsahu sbírky.

Jednou z akvizičních priorit SUA je rozšiřování sbírky čínské moderní malby, neboť se jedná o jednu z nejvýznamnějších částí celé asijské sbírky, o díla přivezená do ČR během 20. století (některá dokonce podle nápisů explicitně věnovaná českým sběratelům a sinologům), která se momentálně ještě vyskytují v soukromých sbírkách. Další prioritou jsou díla ze sbírek tibetského a mongolského malířství a sochařství pocházející od českých sběratelů 1. poloviny 20. století – zejména V. Chytila a J. Martínka, která se ještě nacházejí v soukromých sbírkách v ČR i zahraničí. Vedle děl z významných prvorepublikových sbírek je nanejvýš žádoucí doplňovat také soubory starého čínskému sochařství a užitého umění, především keramiky a porcelánu, kovů a lakových předmětů.

Další akviziční prioritou je rozšiřování sbírky starší japonské malby 17. – 20. století (včetně malby ve formátu paravánu). Z japonského uměleckého řemesla je žádoucí rozšířit soubor o ukázky soudobé japonské autorské keramiky, které by navázaly na podobný soubor zakoupený v 70. letech 20. století a také na starší disciplíny užitého umění, například díla zdobená lakem a bronzy.

Nanejvýš důležité je posílit soubory umění jižní Asie a islámské kulturní oblasti o mimořádně kvalitní díla, která mohou být dlouhodobě vystavována ve stálé expozici. Vzhledem k tomu, že se na českém trhu v posledních desetiletích neobjevují, je potřeba zaměřit se na evropský trh s uměním.

Archiv Národní galerie v Praze (Archiv NG)

Archiv NG je specializované odborné pracoviště, které se věnuje získávání, zpracování, ochraně a zpřístupňování archivních dokumentů vypovídajících o vývoji výtvarného umění – vede archivní sbírku ve smyslu §2 písmene i) zák. č 499/2004 Sb.

Archiv shromažďuje dokumenty vzniklé v Národní galerii Praha a u jejích právních předchůdců (Společnost vlasteneckých přátel umění, Krasoumná jednota pro Čechy, Moderní galerie, Českomoravská zemská galerie), a také písemné pozůstalosti výtvarných umělců, sběratelů, historiků, teoretiků a kritiků umění. Těchto osobních pozůstalostí spravuje Archiv přes sto šedesát

Hlavními fondy a sbírkami jsou dokumenty vztahující se ke vzniku a činnosti Národní galerie v Praze, jejích předchůdců, fondy osobní, dále sbírka plakátů, výstavních katalogů, fotografií, výstřižků a dokumenty týkající se výstav Národní galerie od roku 1945 do současnosti.

Sbírkotvorné okruhy

Akviziční činnost Archivu NG obsahově doplňuje stávající fondy, a to na základě nabídek převážně od soukromých majitelů, případně možnou antikvární koupí nebo převodem mezi institucemi.

Závěr

Předkládaná koncepce slouží jako rámcový program dokumentace vybraných aspektů umělecké historie vztahující se ke sbírkové aktivitě NGP. Tato koncepce navazuje na předchozí koncepce a vychází z obsahového složení sbírkových fondů NGP a ze zákona č. 148/1949 Sb., Národní galerii v Praze, a ze statutu NGP, podle kterých NGP eviduje, trvale uchovává, odborně zpracovává a zpřístupňuje veřejnosti díla malířská, sochařská a grafická a díla z oblasti tzv. nových médií domácího i cizího umění a vědecky o nich bádá.

Sbírkotvorná činnost NGP se bude koncentrovat na získávání uměleckých děl výjimečné kvality, které budou doplňovat stávající stěžejní sbírkové okruhy a které budou dokumentovat vývoj zejména české výtvarné scény zasazené do kontextu vývoje umění v regionu střední Evropy.

Při nabývání děl do sbírky je však NGP limitována výší finančních prostředků, které má k dispozici jak z vlastních zdrojů, tak které je možné získat z dotací Ministerstva kultury. Nedostatečné finanční zdroje jsou velmi limitující pro obohacování sbírky, kdy nelze dostatečně mapovat zejména situaci v oblasti současného umění. I v případě, že se na trhu s uměním objeví dílo, které by zcela zásadním způsobem zhodnotilo sbírku NGP nelze jej právě pro nedostatek finančních prostředků do sbírky zakoupit.